

SSP - en guide til samarbejdet

DET KRIMINAL
PRÆVENTIVE RÅD

Indhold

SSP - en guide til samarbejdet	3
Kapitel 1: SSP før og nu	5
Kapitel 2: Model for forebyggelse	8
Kapitel 3: Organiseringen	12
Kapitel 4: Tværfagligheden	18
Kapitel 5: De unge over 18 år:	24
Kapitel 6: Vidensbaseret arbejde	28
Tjekliste.	32
Lovgrundlaget	34

Læs også mere på dkr.dk.
Her vil vi løbende udvikle rådgivning om det lokale kriminalitetsforebyggende arbejde.

SSP – en guide til samarbejdet

Det Kriminalpræventive Råd

Odinsvej 19, 2., 2600 Glostrup
45 15 36 50
dkr@dkr.dk
www.dkr.dk

Ansvarshavende redaktør:

Sekretariatschef
Anna Karina Nickelsen

Bidrag til tekst:

Kim Hansen, Formand for Udvalget
for Børn og Unge
Jens Bundgaard Nielsen, konsulent

Redaktionel bearbejdning:

Jens Bundgaard Nielsen, konsulent

Arbejdsgruppe:

Martin Bannow, SSP Samrådet
Mette Hvidemose, Dansk Socialrådgiverforening
Allan Aarslev, Politiet
Karl Erik Olesen, Skolechef,
Haderslev Kommune

Fotos:

Michael Daugaard

Illustrationer:

René Birkholm

Tryk:

MercoPrint, Køge

Tak til SSP-Frederiksberg, børn fra Skolen på
Nyelandsvej og Nordsjællands Grundskole
og Gymnasium for at stille op til fotos.

Oplag: 6.000
DKRnr: 10-311-0505
ISBN: 978-87-88789-56-0

Marts 2012

Kopiering tilladt med kildeangivelse

SSP - en guide til samarbejdet

Tværasektorielt og tværfagligt samarbejde er en indlysende god ide. Det havde man øje for, da SSP-samarbejdet i tidernes morgen blev dannet med en hensigt om at kvalificere forebyggelse af kriminalitet blandt børn og unge. Men det gode samarbejde kommer ikke af sig selv. Mange spørgsmål melder sig, når forskellige kulturer, kompetencer og uddannelsesbaggrunde skal spille sammen. SSP-samarbejdet er undervejs stødt på barrierer og udfordringer, som det har været nødvendigt at tage hånd om. Der er trådt nye stier og opfundet nye løsninger på svære problemstillinger, men kerneaktørerne har holdt fast i modellen, som har vist sig som en robust og rigtig form at arbejde i.

Man kan organisere det lokale kriminalitetsforebyggende arbejde på

forskellige måder, men SSP-samarbejdet er naturligt nok blevet den bærende model i kommunerne i forhold til at forebygge kriminalitet blandt børn og unge. SSP-samarbejdet har kunnet – og kan fremover stadig – inspirere andre tværfaglige og tværasektorielle fora, fordi det er en fleksibel og langtidsholdbar model.

Hvad har vi lært og hvordan kommer vi videre?

Denne publikation gør status over, hvor langt vi er nået med denne måde at organisere arbejdet på. Vi har også kigget på, hvilke udfordringer, der ligger foran SSP-samarbejdet, og hvor samarbejdet ser ud til at bevæge sig hen. Hensigten er at inspirere fagfolk i det lokale samarbejde til en yderligere

kvalificering og udvikling af samarbejdet, og derfor præsenterer publikationen også nogle af de grundlæggende begreber om forebyggelse og vidensbasering, som kan støtte den positive udvikling.

Publikationen er skrevet på baggrund af en række interviews med SSP-medarbejdere og konsulenter i kommuner og politikredse, og vi vil gerne takke for en stor åbenhed og gode refleksioner omkring SSP-samarbejdet.

Arbejdsgruppen bag publikationen har ydet en stor indsats med input til vigtige temaer og indfaldsvinkler, og det bidrager til, at publikationen forhåbentlig bliver den støtte til aktører i det lokale forebyggende samarbejde, som har været dens formål.

Eva Smith
Formand

Det Kriminalpræventive Råd

”Det er regeringens mål, at indsatsen over for unge kriminelle skal styrkes, og i den forbindelse spiller det kriminalpræventive arbejde en helt central rolle.

SSP-samarbejdet udgør fundamentet for det lokale kriminalpræventive arbejde i forhold til kriminalitetstruede børn og unge. Det skyldes navnlig, at SSP-samarbejdet på grund af sin sammensætning af lokale myndigheder er et meget velegnet forum til at afklare, hvilke former for kriminalpræventive initiativer der lokalt kan have en positiv effekt.

Det er meget vigtigt, at vi har fokus på at bruge SSP-samarbejdet, så der tidligt kan sættes ind med de rigtige forebyggende, lokale initiativer, der kan afhjælpe konkrete kriminalitetsproblemer i relation til børn og unge.”

Justitsminister Morten Bødskov

Kapitel 1

Udviklingen af SSP-samarbejdet gennem fire årtier

SSP - før, nu og i fremtiden

SSP-samarbejdet – samarbejdet mellem social- og sundhedsforvaltning, skole- og fritidsforvaltning og politiet – har eksisteret siden 1977. Der er med andre ord tale om en velkonsolideret tværsektoriel samarbejdsmodel, som har været med til at inspirere andre og nyere tværsektorielle samarbejdsmodeller, som for eksempel PSP-samarbejdet (politi, sociale myndigheder og psykiatri) og SSD-samarbejdet (socialforvaltning, skole, sundhedspleje og dagtilbud).

Udgangspunktet for den daværende etablering af et mere formaliseret samarbejde mellem skole, socialforvaltning og politi hang sammen med konstateringen af, at der ganske enkelt var behov for at kvalificere den tidligt forebyggende, tværsektorielle indsats i forhold til nogle af de større børn og unge. Det blev dengang formuleret sådan: "at utilstrækkeligt samarbejde (kan) være en af årsagerne til, at unge, der har brug for hjælp, undertiden får den for sent og noget tilfældigt".

MÅLGRUPPER OG TAVSHEDSPLIGT

Helt naturligt blev afklaringen af målgrupper for SSP-samarbejdet et af de punkter, som der i den første periode blev brugt tid på at få på

plads. I forlængelse af dette var tavshedspligten og spørgsmålet om, hvilke oplysninger man kunne udveksle med udgangspunkt i den nye tværsektorielle samarbejdsmodel, et af de temaer, som fyldte en del. Med Retsplejelovens § 115 og Servicelovens § 49 a (se s. 34 og 35) er der i dag et lovgivningsmæssigt udgangspunkt, som regulerer den del af samarbejdet.

SSP-samarbejdet har fra starten været karakteriseret ved, at man har organiseret og implementeret samarbejdsmodellen med udgangspunkt i de konkrete forudsætninger og behov i den enkelte kommune. Den lokale indfaldsvinkel er stadigvæk en væsentlig forudsætning for udviklingen af det kriminalpræventive samarbejde i kommunerne. Fx når det gælder de interne mødestrukturer, og hvem der deltager i hvilke møder. Eller når det gælder den måde, som konsulenterne i det lokale kriminalpræventive samarbejde tilrettelægger deres arbejde på.

MANGE SAMARBEJDSFLADER

Det er også karakteristisk for SSP-samarbejdet, at både de organisatoriske modeller for samarbejdet i de enkelte kommuner og det ind-

holdsmæssige fokus løbende har udviklet sig. Samarbejdsfladerne er udvidet betydeligt siden 1977, og i dag koordinerer mange af kommunerne for eksempel en del af SSP-samarbejdet med kommunens misbrugsafsnit, jobcentret, Ungdommens Uddannelsesvejledning, boligselskaberne, det lokale erhvervsliv, idrætsforeninger osv. Samtidigt udvikler man løbende nye og mere vidensbaserede metoder og modeller i tilknytning til det kriminalpræventive arbejde. Både når det gælder den mere generelle forebyggelse, den specifikke forebyggelse og de individorienterede indsatser (se s. 10). Det betyder først og fremmest, at det oprindelige kriminalpræventive fokus er blevet mere bredt funderet. I dag lægger mange af kommunerne og politiet vægt på en bredere og mere nuanceret aktivitetsvifte, end det var tilfældet i 1977.

UNGE OVER 18 ÅR

Kommunernes indsats for de 18 - 25-årige er vidt forgrenet. Det er imidlertid meget forskelligt, hvordan den enkelte kommune har valgt at organisere indsatsen i forhold til denne målgruppe. En del af kommunerne har valgt ikke at prioritere de 18 - 25-årige i en SSP-

POLITI

sammenhæng, mens andre kommuner har valgt at udvikle helt nye strukturer for det kriminalitetsforebyggende samarbejde, som inkluderer de 6 - 25-årige i et sammenhængende perspektiv.

DE OPRINDELIGE TRE AKTØRER

Skole, socialforvaltning og politi er stadigvæk de tre centrale aktører i forhold til børns og unges livsverden.

Skolen

Rummelighed har i de seneste 15 år været et af diskussionspunkterne i forhold til grundskolen. Dels på grund af øgede udgifter til specialundervisning, dels fordi effekten af at ekskludere så relativt mange børn fra fællesskabet i normalklassen er blevet draget i tvivl. På den måde er der også kommet mere fokus på skolens betydning i en forebyggelsessammenhæng.

SSP-samarbejdet med skolerne, fx omkring konkrete input til SSP-læseplaner og oplæg til involvering af forældrene, vil givetvis udvikle sig yderligere fremover i takt med, at der udvikles nye metoder i forhold til den generelle forebyggelsesindsats. Samtidigt peger praksisfeltet på forældreinvolvering som et af de punkter, som de kommende års udvikling af SSP-samarbejdet i tilknytning til skolerne bør prioritere.

Socialforvaltningen

Den del af den tidlige forebyggende indsats, der har rod i Serviceloven har været meget i fokus, blandt andet på grund af mediernes fortællinger om børn, som ikke er blevet hjulpet i tide. Med udgangspunkt i "Den Sammenhængende Børnepolitik" bør de relevante forvaltninger tænke SSP-samarbejdet ind i forbindelse med planlægning og realisering af blandt andet tværfaglige forebyggelsesstrategier, der tilgodeser be-

Alle kommuner skal udarbejde en sammenhængende børnepolitik ifølge Servicelovens § 19, stk. 2. Den har til formål at sikre sammenhængen mellem det generelle og det forebyggende arbejde og den målrettede indsats over for børn og unge med behov for særlig støtte. Som en del af Den Sammenhængende Børnepolitik, skal kommunen desuden udarbejde en plan for en sammenhængende indsats over for ungdomskriminalitet. Mange kommuner har udover den sammenhængende børnepolitik udarbejdet det, der nogle steder kaldes en børn- og ungepolitik. Denne beskriver de overordnede visioner og værdier for børn og ungeområdet, men det er ikke et lovkrav at udforme en børn- og ungepolitik.

hovet for ikke mindst de tidligt forebyggende indsatser.

Politiet

Politiet vil også fremover være en naturlig samarbejdspartner i forhold til planlægning og realisering af indsatser og aktiviteter, både når det gælder den generelle, den specifikke og den individorienterede indsats. De sekretariatsfunktioner, som nogle af politikredsene har etableret i relation til det kriminalpræventive arbejde, giver politiet en samarbejdsplatform til lignende sekretariatsfunktioner i kommunerne, så de to instanser med fordel kan samarbejde om fx videnskoordinering og vidensformidling.

ENGAGEMENT, GEJST OG VIDEN

Engagement og gejst har altid været en del af det gode SSP-samarbejde. Gensidig tillid er et andet

nøgleord, som mange i feltet ofte fremhæver som en væsentlig forudsætning for, at det konkrete samarbejde bærer igennem.

Det fokus, der i de senere år har været på evidensbaseret viden (se s. 28) og vidensformidling i det hele taget, fx med udgangspunkt i best practice, har også inspireret til mere fokus på, hvad der virker i forhold til det kriminalpræventive samarbejde, hvad der ikke virker, og hvorfor noget virker bedre end andet. Koordinering og formidling af viden er blevet nøgleord for de konsulenter, der i kommunerne er tilknyttet det kriminalpræventive samarbejde.

Resultaterne i SSP-samarbejdet er opnået på mange niveauer og i mange sammenhænge. Fra hurtigt planlagte, opsøgende aktiviteter over for en gruppe unge i et lokalområde til udarbejdelse af handleplaner for hele SSP-samarbejdet i en kommune. Det har gennem alle årene vist sig, at det kriminalpræventive samarbejde, som startede med SSP i 1977, er en meget fleksibel samarbejdsmodel. I de kommende år kan vi forvente, at den oprindelige samarbejdsmodel udvikles yderligere. De vidensbaserede erfaringer om, hvad der har vist sig at virke rigtig godt, vil udgøre en del af fundamentet for dette.

En tilstrækkeligt tidlig og sammenhængende indsats er stadig lige så vigtig for børnene og de unge, som det var tilfældet i 1977. Det samme gælder den tværfaglige og tværsektorielle overbygning på det konkrete samarbejde. De tanker, der blev tænkt for efterhånden ganske mange år siden, da SSP opstod som samarbejdsform, var altså rigtig tænkt.

Kapitel 2

Tre centrale begreber

Model for forebyggelse

Det Kriminalpræventive Råd har udviklet en forebyggelsesmodel, der skal synliggøre den kompleksitet og helhed, som det er nødvendigt at tage udgangspunkt i, hvis man skal forebygge kriminalitet. Igennem årene har der været stor forskel på, hvordan forebyggelse af kriminalitet er blevet tænkt og forstået, alt efter hvilken faglig baggrund, arbejdsfunktion eller andet aktørerne i feltet har haft. Forebyggelsesmodellen er et bud på en fælles referenceramme, man kan tale ud fra, når mange aktører med forskellige baggrunde mødes og diskuterer planlægning og realisering af kriminalitetsforebyggende indsatser.

SÅDAN BRUGES MODELLEN

Modellen kan gøre det enklere at få en fælles forståelse som udgangspunkt for de faglige drøftelser, der løbende skal tages i SSP-regi. Fx om, hvordan man skal prioritere de forskellige indsatser, hvilke faglige overvejelser, der skal ligge til grund for de enkelte initiativer m.m.

Modellen illustrerer behovet for at skabe sammenhæng mellem de tre niveauer - de opbyggende initiativer skal understøtte de forebyggende initiativer, som skal understøtte de kriminalitetsforebyggende initiativer.

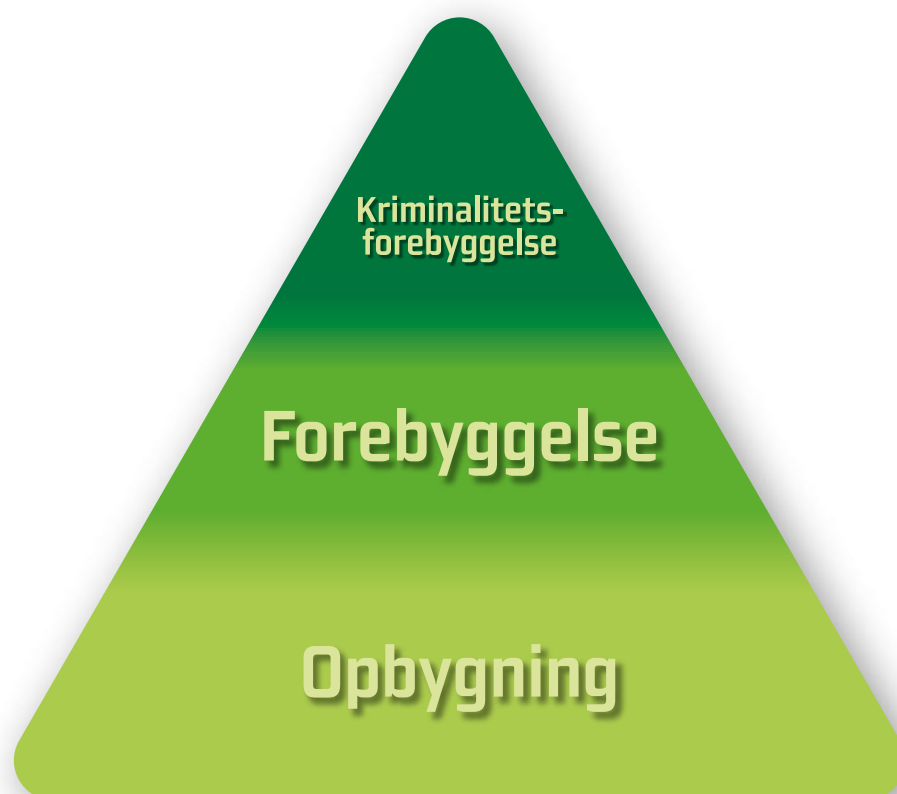
Det nytter altså ikke kun at have indsatser, der er kriminalitetsforebyggende, for så er man ofte for sent ude, i forhold til at kunne lykkes på den lange bane.

OPBYGNING

Begrebet opbygning betegner de initiativer, der handler om:

”At skabe gode, trygge og udviklende vilkår for alle i samfundet.”

Den meget brede definition dækker de initiativer, der styrker både samfundet og individet helt grundlæggende. Begrebets placering nederst i modellen skal illustrere, at de opbyggende initiativer er grundpilleren i det forebyggende arbejde. Der kan være tale om politiske, forvaltningsmæssige eller private tiltag, som kan foregå både på nationalt og lokalt niveau. Initiativerne på det opbyggende niveau kan i

mere eller mindre grad have en kriminalitetsforebyggende effekt, men vil dog sjældent være begrundet i, at de virker kriminalitetsforebyggende. Initiativerne på dette niveau begrundes primært i deres almene nytte og betydning.

SSP og opbygning

SSP-samarbejdet har haft tradition for at lægge det primære fokus på det forebyggende og det kriminalitetsforebyggende område, og dermed langt hen ad vejen lade andre aktører om at arbejde på det opbyggende niveau. Det har været en helt naturlig prioritering set i lyset af de organisationer, som SSP-samarbejdet repræsenterer. Der er imidlertid en række eksempler på, at SSP-samarbejdet også bidrager til arbejdet på det opbyggende niveau. Det kan fx være i forbindelse med initiativer omkring konflikt-håndtering, sportsaktiviteter mm. Her kan SSP i samarbejde med andre interessenter have en væsentlig rolle at spille.

For at skabe sammenhæng mellem de forskellige initiativer på området er det vigtigt, at den sammenhængende børnepolitik understøtter SSP-samarbejdet, og det skal den netop gøre gennem de opbyggende initiativer. For eksempel er det vigtigt at den sammenhængende børnepolitik også lægger op til at fremme et fokus på beskyttelsesfaktorer, frem for primært at fokusere på risikofaktorer. Med et fokus på beskyttende faktorer tager politikken også udgangspunkt i at kvalificere børn og unge til at kunne modstå forskellige typer af kriminalitet, og det er vigtigt, at man har begge perspektiver med i forebyggelsesøjemed.

FOREBYGGELSE

Begrebet forebyggelse er placeret i midten af modellen, og defineres sådan:

”Forebyggende virksomhed er generelt rettet mod at hindre en uønsket tilstand, hændelse eller et problem.”

Når man igangsætter forebyggende initiativer, er der altid fokus på at håndtere et eller andet problem, men initiativerne er ikke begrundet i at forebygge noget, der er kriminelt. At forebygge risikofaktorer som fx alkoholmisbrug og rygning er nogle af de indsatser, der her kaldes for forebyggende indsatser. Igen er der tale om indsatser, der godt kan have en kriminalpræventiv effekt, men de tager ikke udgangspunkt i at forebygge egentligt kriminelle handlinger.

SSP og forebyggelse

En betydelig del af indsatserne i SSP-regi ligger inden for det forebyggende felt. Det er indsatser, der skal hindre en uønsket hændelse eller et uønsket problem i at opstå, eller understøtte en ønsket adfærd, men indsatserne er ikke begrundet i at forebygge kriminelle handlinger. Når SSP arbejder med børns digitale trivsel, forebyggelse af mobning og sociale overdrivelser, så handler det om forebyggende indsatser, der kan medvirke til at styrke de beskyttende faktorer. Forebyggende initiativer kan imidlertid også handle om at begrænse risikofaktorer blandt børn og unge, som fx uhensigtsmæssig livsstil med overdreven brug af alkohol og rusmidler.

Risikofaktorer og beskyttende faktorer defineres lidt forskelligt i forskellige sammenhænge. DKR tager udgangspunkt i følgende to definitioner:

- **En risikofaktor forudsiger en øget sandsynlighed for senere kriminalitet. Forskningen skelner mellem individuelle faktorer, familiefaktorer, miljøfaktorer og strukturelle faktorer. Lav selvkontrol er et eksempel på en individuel risikofaktor, mens stofmisbrug blandt forældre er et eksempel på en familiemæssig risikofaktor.**
- **En beskyttende faktor forudsiger en mindsket sandsynlighed for senere kriminalitet eller ophever eller reducerer effekten af risikofaktorer. Forskningen skelner også her mellem individuelle faktorer, familiefaktorer, miljømæssige faktorer og strukturelle faktorer. At have en positiv selvopfattelse er et eksempel på en beskyttende individuel faktor, og det at have et positiv forhold til sine forældre er et eksempel på en beskyttende familiemæssig faktor.**

Definitionen er inspireret af David P. Farrington , ”Saving children from a life of crime”, 2007.

KRIMINALITETSFOREBYGGELSE

Kriminalitetsforebyggelse er placeret øverst i modellen og defineres sådan:

”At forebygge kriminalitet er en opgave, som indebærer, at man fokuserer på kriminelle hændelser og undladelser, og hvordan de reduceres”.

Kriminalitetsforebyggende indsatser er altså rettet imod at undgå, at en kriminel hændelse opstår. Kriminalitet forstås som handlinger og undladelser, der bryder loven, og hvor man kan idømmes en straf.

De kriminalpræventive indsatser fylder mindst i modellen for at illustrere, at det er dem, vi gerne skulle have færrest af, hvis vi har

gjort arbejdet godt på det opbyggende og forebyggende niveau.

SSP og kriminalitetsforebyggelse

SSP-samarbejdet spiller i dag en rolle i forhold til en betydelig del af de kriminalitetsforebyggende initiativer, der planlægges og realiseres i både politikredse og kommuner på børne- og ungeområdet.

De kriminalitetsforebyggende indsatser spænder bredt, og dækker alle indsatser med fokus på konkrete kriminelle hændelser. Det er typiske situationer, hvor der skal handles her og nu, enten i forhold til enkeltpersoner eller en gruppe af unge. Her vil SSP typisk have en koordinerende rolle og være med til at sikre kontakten til relevante aktører og interessenter, som fx de unge selv, forældre, sagsbehandlere, klubben mv.

Inden for rammerne af SSP-samarbejdet opdeles indsatsene ofte i tre niveauer:

1. Den generelle indsats

Den brede indsats, der typisk sættes ind over for alle børn og unge, uanset om de har vist tegn på risikoadfærd eller ej. De generelle indsatser er placeret på det opbyggende og forebyggende niveau i modellen.

2. Den specifikke indsats

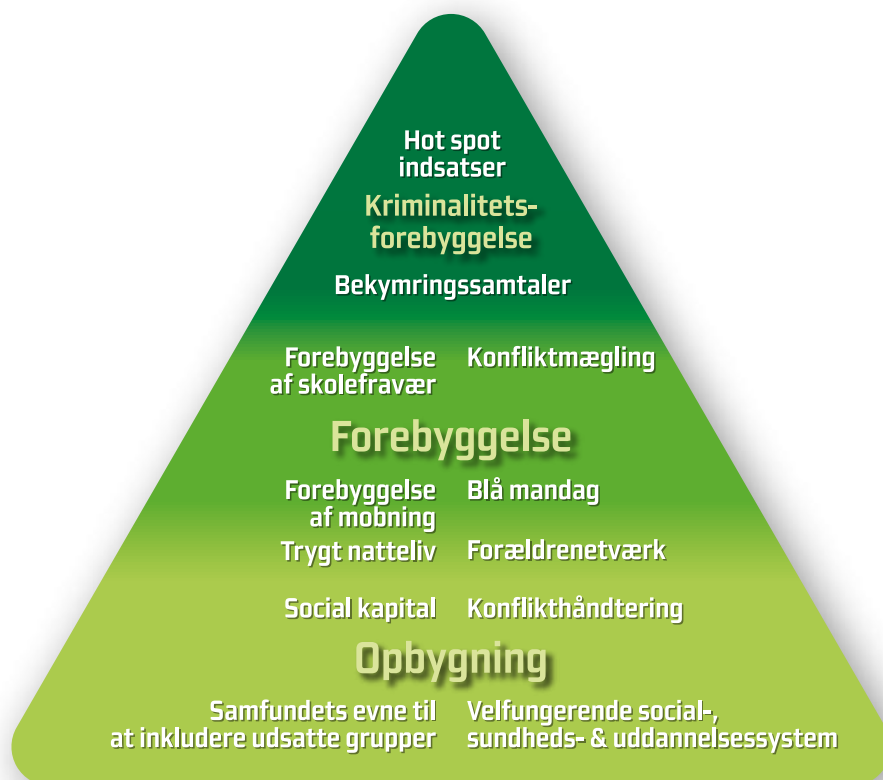
Sættes ind over for børn og unge, der vurderes at være i fare for at begå kriminalitet. Det kan være børn og unge, der har været på kant med loven, eller som viser tegn på omsorgs- og/eller opdragelsessvigt. De specifikke indsatser placerer sig på det forebyggende og kriminalitetsforebyggende niveau.

3. Den individorienterede indsats

Retter sig mod de unge, som har udviklet et kriminelt handlemønster. Indsatsen er individuel og skal forebygge, at de unge begår ny kriminalitet. Denne type indsats er placeret på det kriminalitetsforebyggende niveau.

TRYGHED ER ET NØGLEORD

Tryghed er knyttet til den enkeltes subjektive oplevelse, og er i denne sammenhæng et overordnet begreb, som det er relevant at forholde sig til på alle niveauer i modellen. Ligeegyldigt om man arbejder opbyggende, forebyggende eller kriminalitetsforebyggende vil det være relevant at gøre sig overvejelser om, hvad man i SSP-regi kan gøre for at medvirke til at skabe tryghed lokalt. Herunder sikre sig, at man ikke iværksætter indsatser, hvor effekten kan være tvivlsom eller ligefrem medvirke til at skabe utryghed blandt de involverede og hos borgerne i almindelighed.

Modellen illustrerer, hvor en række forskellige indsatser placerer sig på de enkelte niveauer.

PERSPEKTIV

Det kriminalitetsforebyggende arbejde udvikler sig løbende. Det gælder både i forhold til forskellige typer af indsatser og aktiviteter, og i forhold til nye måder at organisere SSP-samarbejdet på. Ikke mindst på den baggrund er det vigtigt, at man tager udgangspunkt i en fælles forståelsesramme, når man vil dis-

kutere udviklingen af det forebyggende arbejde. Den fælles ramme tydeliggør, hvilke indsatser, vi taler om, og hvilke målgrupper, vi relaterer disse indsatser til.

Samtidigt kan det være en fordel, at behovet for vidensudvikling og evaluering af indsatser også kan

konkretiseres med udgangspunkt i en forebyggelsesmodel. Som alle andre modeller er DKR's forebyggelsesmodel hverken endelig eller definitiv. Intentionen har været at udvikle et brugbart redskab til at lette forståelsen af, hvad vi snakker om, når vi snakker forebyggelse i bl.a. SSP-regi.

Kapitel 3

Tre organisatoriske niveauer i det lokale samarbejde

Organiseringen

Organiseringen af det kriminalpræventive samarbejde tager udgangspunkt i tre niveauer. Et politisk og strategisk niveau, et koordinerende niveau og et udførende niveau.

DET POLITISKE OG STRATEGISKE NIVEAU

Dette niveau udgøres af de kredsråd, som er oprettet i de 12 politikredse herhjemme. Politidirektøren og borgmestrene er fødte medlemmer af kredsrådet. Andre samarbejdspartnere kan inviteres til at deltage. Politidirektøren er formand for kredsrådet. Nøglesamarbejdspartnere bør inviteres med jævne mellemrum, fx Kriminalforsorgen, regionens sundheds- og psykiatrichef, SSP Samrådets repræsentant i kredsens mv. Andre samarbejdspartnere kan inviteres til kredsrådets møder efter behov.

Kredsrådet udarbejder strategiske mål og prioriteringer samt rammer og retningslinjer for indsatsområder. Kredsrådet drøfter også spørgsmål om politiets indsats i politikredsen og samarbejdet mellem politiet og lokalsamfundet. Udover dette skal kredsrådet bl.a.:

- Virke for at etablere et kriminalitetsforebyggende samarbejde mellem politiet og hver kommu-

ne i politikredsen, herunder også inddragelse af skoler og sociale myndigheder.

- Udarbejde en plan for samarbejdet mellem politiet og kommunerne, andre offentlige myndigheder, interesseorganisationer mv. i politikredsen. Samarbejdsplanen skal offentliggøres.

For at sikre et godt grundlag for de strategiske mål og prioriteringer i kredsrådet og understøtte SSP-samarbejdet i kreds og kommuner, er det vigtigt, at kredsrådet:

- **Får overblik over situationen i kredsens ved at vurdere nøgletal og kriminalitetsstatistikker i de involverede kommuner.**
- **Sikrer sammenhæng mellem det politiske og faglige beslutningsniveau i kommunerne.**
- **Sikrer, at samarbejdsplanen beskriver konkrete fokusområder for det kommende års kriminalpræventive indsats i kredsens.**
- **Sikrer, at viden og beslutninger kommer ud til de rette aktører, herunder lokalrådene, og at der løbende bliver fulgt**

op på beslutninger og handleplaner.

- **Årligt formidler arbejdet i kredsrådet.**

DET KOORDINERENDE NIVEAU

Lokalrådenes opgave er at være det centrale led på det koordinerende niveau, og nogle steder spiller lokalrådene også en strategisk rolle, idet de fx fungerer som styregruppe for SSP-samarbejdet. Andre steder sker den primære koordinering af det forebyggende arbejde alene blandt aktørerne i SSP-netværket. Her skal man være opmærksom på, om SSP-samarbejdet har den nødvendige gennemslagskraft til at iværksætte de tværsektorielle og tværfaglige beslutninger, der træffes i dette netværk, da de som oftest involverer flere aktører på området.

Sammensætningen af lokalrådene varierer fra kommune til kommune. I nogle kommuner er lokalrådet bredt sammensat med repræsentanter fra fx ældrerådet, grundejerforeninger og idrætsorganisationer i kommunen, mens det i den overvejende del af kommunerne består af repræsentanter for chefniveauet i henholdsvis politiet og de involverede kommunale forvaltninger.

I nogle af kommunerne er SSP-konsulenten fast deltager i lokalrådets møder. Formand og mødeleder for lokalrådets arbejde vil som regel være en repræsentant for chefniveauet i politiet, men der er tale om et ligeværdigt samarbejde mellem politi og kommune. Lokalrådet kan ad hoc indkalde andre interessenter og aktører til sine møder.

Lokalrådet har, som nævnt, det overordnede ansvar for at tilrettelægge det kriminalpræventive samarbejde i lokalrådets område, og har til opgave at:

- Udmønte de beslutninger, som er truffet i kredsrådet.
- Sikre, at den praksis, der udføres på det kriminalpræventive område, er i overensstemmelse

med de udmeldte politikker, såsom kommunens sammenhængende børnepolitik, misbrugs politik, sundhedspolitik mv.

Som koordinerende niveau for SSP-samarbejdet er det vigtigt, at lokalrådet:

- **Er på forkant med tendenser af betydning for det fremadrettede kriminalpræventive samarbejde, så det kan varetages i overensstemmelse med virkeligheden for børnene og de unge i kommunen.**
- **Udvikler konkrete strategier for SSP-samarbejdet i kommunen.**
- **Prioriterer og udvikler de lokale indsatser og aktiviteter i et sammenhængende per-**

spektiv, hvor både de opbyggende, forebyggende og kriminalitetsforebyggende indsatser indgår.

- **Sikrer inddragelse af relevante samarbejdsparter i lokal-samfundet.**
- **Sikrer et fyldestgørende videns- og beslutningsflow til både kredsrådet og til det udførende praksisfelt.**

DET UDFØRENDE NIVEAU

I SSP-samarbejdet omfatter det udførende niveau repræsentanter for lokalpolitiet og fagpersoner i kommunalt regi. Det kan være lærere, klub- og gadeplansmedarbejdere, sagsbehandlere mfl. Også diverse samarbejdspartnere i lokalområdet såsom boligsociale medarbejdere

kan være repræsenteret eller indkaldes ad hoc, når der er brug for at involvere deres specifikke viden i arbejdsgrupper eller ved udarbejdelse af specifikke handleplaner mv.

Det lokalt funderede samarbejde på praksisniveau tager typisk udgangspunkt i distrikts- eller netværksgrupper med tilknytning til skolerne. Udover repræsentanter for de klassiske tre SSP-parter samt SSP-konsulenten kan medarbejdere fra fx SFO'er, klubber, gadeplanet, ungdomsskolen og Ungdommens Uddannelsesvejledning deltage. Udover de faste møder i de lokale grupper, har nogle kommuner fastlagt årlige møder, hvor alle distrikts- eller netværksgrupper mødes om fx vidensdeling og kompetenceudvikling.

For at sikre sammenhæng og rettidighed i det udførende arbejde, er det vigtigt, at distrikts- eller netværksgruppen:

- **Realiserer de indsatser og aktiviteter, der er besluttet i lokalrådet.**
- **Opfanger tendenser og signaler i forhold til børn og unge i lokalområdet, som kræver handling.**
- **Koordinerer det lokalt forankrede tværfaglige samarbejde, også i de konkrete projekter eller ad-hoc grupper.**
- **Involverer grupper af børn, unge eller forældre i kriminalpræventive aktiviteter med udgangspunkt i fx læseplaner med videre.**

- **Udforsker behovet for nye metoder og indsatser til den primære forebyggelse med udgangspunkt i skolen, SFO'en, klubben m.v.**
- **Formidler viden om behovet for indsatser i forhold til børn og unge eller grupper af unge, som har brug for støtte.**

Ugentlige møder

Et andet fast etableret tværfagligt samarbejdsorgan i SSP-regi er de møder, der som regel finder sted ugentligt og som benævnes så forskelligt som mandagsmøder, § 115 møder etc. Her er fokus på de børn og unge, hvor en tidligt koordineret og opsøgende indsats er nødvendig. Relevante, aktuelle oplysninger fra fx politiets døgnrapporter gennemgås, for at man kan være i

stand til at handle hurtigt og sikre, at alle relevante aktører er tænkt med i en given indsats. Møderne bruges ofte til at aftale, hvem der har hvilket ansvar i forhold til handling og opfølgning. Informationer fra disse møder må ikke videregives med henblik på efterforskning i en straffesag.

Sammensætningen på de ugentlige møder varierer betydeligt fra kommune til kommune. Fra tre til op mod femten deltagere. En ledelsesrepræsentant fra politiet og SSP-konsulenten er som regel faste deltagere i møderne.

SSP-KONSULENTEN

SSP-konsulenten er typisk brobygger og dermed også et vigtigt bindeled i forhold til SSP-samarbejdet i den enkelte kommune. Hvor man tidligere relativt ofte hørte beteg-

nelsen ildsjæl eller brandslukker hæftet på SSP-konsulenten, er det i dag i langt højere grad ord som koordinator, inspirator og vidensformidler, der kendetegner SSP-konsulentens rolle og funktioner. Under alle omstændigheder må SSP-konsulenten betragtes som en vigtig katalysator i forhold til udviklingen af det lokalt funderede SSP-samarbejde.

For at udfylde opgaven som koordinator, inspirator og vidensformidler i SSP-samarbejdet, er det vigtigt, at SSP-konsulenten:

- Opsamler, koordinerer og formidler ny viden, herunder ny forskning på feltet.
- Etablerer de nødvendige dialoger og fora i tilknytning til praksisfeltet, herunder ind-

dragelse af civilsamfundet, når det er hensigtsmæssigt.

- Introducerer nye metoder og indsatser i forhold til praksisfeltet.
- Tænker visionært i udvikling og kvalificering af det kriminalpræventive samarbejde og er på forkant med tendenser og trends blandt børnene og de unge.
- Perspektiverer betydningen af og sammenhængen mellem god etik og god faglighed i forhold til det kriminalpræventive samarbejde.
- Sikrer et fyldestgørende vidensflow blandt alle SSP-samarbejdets parter.

SEKRETARIATSFUNKTIONER

Nogle steder har man oprettet sekretariatsfunktioner hos politiet og kommunen. Disse sekretariater arbejder så vidt muligt med videnskoordinering og formidling, herunder initiering af best practice. I de politikredse, hvor der er oprettet en sekretariatsfunktion, servicerer sekretariatet både kredsrådet og lokalrådene i kredsen, og medvir-

ker fx til at afholde tematiserede lokalrådskonferencer. I nogle politikredse deltager en lokal repræsentant for SSP Samrådet fast i møderne i det kriminalpræventive sekretariat, ligesom en repræsentant for politiets kriminalpræventive sekretariat deltager i de møder, som SSP Samrådet afholder for kredsens SSP-konsulenter.

SSP Samrådet er en sammenslutning af medlemskommuner, som arbejder indenfor SSP-feltet. SSP Samrådet fungerer som en forening. Foreningen er opdelt i 12 kredse, som er geografisk identisk med inddelingen af politikredsene. Hver kreds er repræsenteret i SSP Samrådets bestyrelse med en valgt formand/næstformand. Se mere på ssp-samraadet.dk

PERSPEKTIV

Med kredsrådene, lokalrådene og SSP-samarbejdet på det udførende niveau er der skabt en model, som involverer både det politiske niveau, det ledelsesmæssige niveau og det udførende praksisniveau inden for samme organisatoriske ramme. I de kommende år er det vigtigt at fokusere på de konkrete forudsætninger for, at netop disse tre niveauer kommer til at spille gensidigt befordrende og inspirerende sammen. For at den organisatoriske ramme kommer til at virke optimalt, er det en forudsætning, at der på hvert enkelt niveau udvikles et klart grundlag for, hvilke opgaver hvert niveau skal varetage. Det skal samtidig være tydeligt, hvordan opgavevaretagelsen på et niveau skal understøtte opgavevaretagelsen på de øvrige niveauer.

Bedre sammenhæng

Koordinering og sammenhæng bliver nøgleord i forhold til de kommende års udvikling af SSP-samarbejdet. For at sikre den fornødne sammenhæng mellem viden og beslutninger både i kredsråd, i lokalrådene og på det udførende niveau i praksisfeltet er det vigtigt, at relevant viden opsamles, koordineres og formidles tilstrækkeligt målrettet gennem de organisatoriske niveauer.

Når det gælder udviklingen af den konkrete kriminalpræventive indsats i kommunerne, er det samtidigt vigtigt, at der lægges vægt på koordinering og sammenhæng i forhold til både de opbyggende, de forebyggende og de kriminalitetsforebyggende indsatser. Derfor er det vigtigt, at både kredsråd, lokalråd og de udførende led i praksisfeltet til stadighed er opmærksomme på, hvordan indsatser på de tre niveauer planlægges og realiseres i bevidst forlængelse af hinanden.

Den lokale virkelighed

Det er kendetegnende for SSP-samarbejdet, at det vægter den konkrete viden om behovet for lokale indsatser højt. Det giver de nødvendige forudsætninger for et tilstrækkeligt realitetsnært SSP-samarbejde i den enkelte kommune. Det er tydeligt, at netop udviklingen af en lokalt tilpasset aktivitetsvifte er noget af det, som mange af de involverede aktører vurderer som et af SSP-samarbejdets væsentligste aktiver. Det medvirker til at give SSP-samarbejdet den fornødne aktualitet i forhold til den lokale virkelighed, som SSP-samarbejdet først og sidst skal forholde sig til. Organiseringen af SSP-samarbejdet skal også fremover afspejle de konkrete lokale udfordringer og behov.

Vidensformidling og -koordinering

Med kredsråd og lokalråd er der skabt basis for en mere bredt funderet vidensformidling og videnskoordinering. Som eksempel er fælles tematiserede møder for lokalrådene, hvor man udveksler gode ideer og erfaringer i forhold til organisering og realisering af SSP-samarbejdet i kredsens kommuner. Eller de kredsmøder, der afholdes forskellige steder i landet. Her mødes kredsens SSP-repræsentanter med repræsentanter fra politiets forebyggende sekretariat typisk fire gange årligt med det formål at vidensdele m.m.

Netop muligheden for udveksling af konkret viden i henholdsvis kredsråd og på tværs af lokalrådene i kredsens kommuner bør medvirke til, at der på beslutningsniveauet er et mere sammenhængende overblik over de muligheder, som SSP-samarbejdet repræsenterer. Herunder konkrete indfaldsvinkler til, hvordan disse muligheder mest optimalt kan realiseres lokalt.

Det anbefales endvidere, at de enkelte kommuner sikrer, at kvalificering af videns- og kompetencegrundlaget på det udførende niveau bliver indarbejdet i de konkrete handleplaner for SSP-samarbejdet.

Kapitel 4

Fordele ved det tværfaglige samarbejde

Tværfagligheden

Det tværfaglige samarbejde handler først og fremmest om at integrere de forskellige videns- og beslutningskompetencer, som de involverede samarbejdspartnere hver for sig repræsenterer, i et fælles bedste. Det forudsætter bevidsthed om egen faglig identitet og de særlige handlemuligheder, som den repræsenterer. Det forudsætter samtidig evnen til at formulere disse muligheder ind i det tværfaglige fællesskab.

Forskellighed er nøgleordet i forhold til den gode tværfaglighed. For det første har de involverede fagpersoner forskellige uddannelser og dermed også forskellig teoretisk baggrund. For det andet er de ansat forskellige steder i det kommunale og professionelle system, hvilket betyder, at de møder børnene og de unge i ofte vidt forskellige faglige sammenhænge. Derfor får de involverede fagpersoner også helt naturligt forskellige indtryk af børnene og de unge. Det er, når disse forskellige indtryk og erfaringer bringes ind i det fælles, at muligheden for at etablere et mere nuanceret og dermed også et tværfagligt billede opstår.

Det tværfaglige samarbejde er vigtigt i relation til de børn og unge,

hvis dagligdag rummer så betydelige og nuancerede udfordringer, både på det personlige og på det sociale niveau, at ingen fagperson alene kan varetage opgaven om at støtte barnet eller den unge tilstrækkeligt.

Også i forhold til ideudvikling, planlægning og realisering af de mere bredt anlagte aktiviteter og initiativer, kan det tværfaglige samarbejde være en væsentlig forudsætning for at nå hele vejen rundt. Det gælder fx, når der skal udvikles nye metoder og indsats. Typisk vil det være SSP-konsulenten, der tager initiativ til at få den nødvendige tværfaglige viden aktiveret og integreret, fx med udgangspunkt i en beslutning i lokalrådet. Det kan ske i form af nedsættelse af en arbejdsgruppe eller styregruppe, eller det kan handle om at iværksætte et pilotprojekt, der kan understøtte erfarings- og vidensgrundlaget, før der udarbejdes endelige handleplaner i en given sammenhæng.

VEDLIGEHOVELSE OG UDVIKLING

Det er nødvendigt at være opmærksom på, at også det gode tværfaglige samarbejde skal vedligeholdes. Blandt andet fordi det løbende påvirkes af ydre faktorer. Det kan handle om organisationsændringer, ændre-

de økonomiske forudsætninger og prioriteringer, løbende personsift i det tværfaglige team, nye initiativer fra centralt politisk hold mv. Men det handler også om, at god og gensidigt befordrende tværfaglig gejst ganske enkelt skal dagsordenssættes engang imellem. For eksempel på fælles udviklings- eller temadage, hvor medarbejderne kan hente inspiration og nye indfaldsvinkler med udgangspunkt i fx ny relevant lovgivning, ny forskning på området eller attraktive metodiske input. Eller, hvor der bliver stillet skarpt på, hvordan man i fællesskab kan bidrage med konkrete erfaringer og visioner med henblik på at udvikle og kvalificere det tværfaglige samarbejde i SSP-regi yderligere.

Samme ramme, forskelligt resultat

Lige så fagligt og personligt berigende et godt tværfagligt samarbejde kan være, lige så frustrerende kan det være for de involverede samarbejdspartnere, når det ikke fungerer efter hensigten. Ofte kan der inden for den samme kommune være iøjnefaldende forskelle på, hvordan det tværfaglige samarbejde i SSP-regi fungerer fra lokalområde til lokalområde, selvom den overordnede ramme for det tværfaglige samarbejde i den pågældende kommune er den samme.

POTENTIALET I DET TVÆRFAGLIGE SAMAREJDE

Eksemplerne på potentialet i det tværfaglige samarbejde er talrige. Her skitseres nogle af disse.

En bevidst koordineret vidensudveksling giver mulighed for at etablere et mere sammenhængende og nuanceret vurderingsgrundlag.

Det tværfaglige samarbejde giver mulighed for i fællesskab at blive klogere på barnet eller den unge, og dermed på det behov for den indsats, som barnet eller den unge har brug for. Jo mere relevant viden man i fællesskab lægger på bordet, jo mere præcist kan man handle i forhold til barnets eller den unges situation. Har man også et

fælles teoretisk udgangspunkt for drøftelserne, kan man nå rigtig langt.

Et godt tværfagligt samarbejde styrker tilliden til, at de involverede faggrupper i fællesskab kan matche de faglige udfordringer, som hvert enkelt led ikke kan matche alene.

Det er helt afgørende for de ledere og fagpersoner, som skal medvirke til at skabe løsninger for børn og unge, at de selv tror på det system, de repræsenterer. Det gode tværfaglige samarbejde kan synliggøre og perspektivere flere og mere underbyggede handlemuligheder.

Når det formaliserede tværfaglige samarbejde virker, smitter det positivt af på det uformelle samarbejde, så flere ting bliver taget i opløbet.

Mange af de ledere og fagpersoner, der er involveret i SSP-samarbejdet, fremhæver betydningen af et velfungerende og tillidspræget samarbejde på det mere uformelle niveau. Et godt formaliseret tværfagligt samarbejde baner vejen for et tilsvarende givtigt uformelt samarbejde. Det kan medvirke til, at der hurtigt kan træffes aftaler om, hvordan man mest hensigtsmæssigt kommer videre i en konkret sammenhæng.

Et godt tværfagligt samarbejde kvalificerer ofte mødet til at handle tilstrækkeligt tidligt.

Det gode tværfaglige samarbejde er med til at give mere sikker faglig grund under fødderne i forhold til konkret handling her og nu. Det faglige mod til at handle tilstrækkeligt tidligt understøttes af tværfagligt gennemarbejdede handleplaner, som skaber klarhed over ansvarsfordelingen.

Ambitioner på børnenes og de unges vegne og på det tværfaglige samarbejdes vegne.

Tværfagligt samarbejde skal først og sidst markere og konkretisere de faglige ambitioner, det er nødvendigt at have på børnenes og de unges vegne. De børn og unge, der er tale om, er ofte afhængige af, at der bliver handlet tidligt og tilstrækkeligt gennemtænkt, hvis deres livssituation skal forandres til det bedre.

GODE RAMMER FOR DET TVÆRFAGLIGE SAMARBEJDE

Det er vigtigt, at rammerne omkring det tværfaglige samarbejde er tydelige, og at de løbende tages op til revision.

Klarhed om koncept, styring og fagligt mandat.

Et tydeligt koncept for, hvordan møderne foregår understøtter det tværfaglige samarbejde. Det indebærer, at der indkaldes til møderne i god tid, at der løbende samles op på beslutninger fra de forrige møder, og at mødelederen sikrer, at der er fuld klarhed over, hvem der gør hvad i forhold til de beslutninger, der træffes.

Formen og strukturen for det tværfaglige samarbejde skal matche den praksisnære realitet.

De fagpersoner, der i det daglige er tættest på børnene og de unge, har ofte en betydelig viden om barnet eller den unge, og om de familiære forhold. Det er vigtigt, at de tværfaglige møder fokuserer på den praksisnære viden på en måde, så de fagpersoner, der i det daglige møder barnet eller den unge, føler sig hørt.

Gensidig respekt og lydhørhed i det tværfaglige samarbejde.

Det er motiverende for det tværfaglige samarbejde, når den enkelte fagperson udviser nysgerrighed for andres fagligheder. Det er også vigtigt, at mødelederen sikrer, at de forskellige fagligheder, der er i spil, får plads og beriger hinanden.

SAMARBEJDE OG ETIK

Det er vigtigt, at den grundlæggende etik i forhold til det tværfaglige samarbejde i SSP-regi løbende tydeliggøres og vedligeholdes. Det gælder ikke mindst i forhold til, hvornår og i hvilke sammenhænge, der kan videregives oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold til andre myndigheder. En af de diskussioner, det er nødvendigt at tage, handler om, hvor mange parter, der skal involveres i de møder, hvor mere personfølsomme oplysninger kan blive udvekslet. I takt med, at der opstår stadigt nye samarbejdsfora i relation til SSP-samarbejdet er det desuden vigtigt, at de grundlæggende etiske spilleregler for samarbejdet tydeliggøres fra starten. Med Retsplejelovens § 115 og Servicelovens § 49 a og § 153 er de lovgivningsmæssige udgangspunkter for den del af etikken i tilknytning til SSP-samarbejdet klart formuleret. (Se s. 34 og 35). Det er dog vigtigt, at det løbende anskueliggøres, hvad retningslinjerne betyder for informationsudvekslingen i samarbejdet.

AJOURFØRING AF VIDEN

Et særligt aspekt ved det tværfaglige samarbejde, fx i distriktsgrupperne, er, at der løbende formidles rigtigt mange informationer om, hvordan børnene og de unge i en kommune rent faktisk har det. Der

for er det vigtigt, at man i den enkelte kommune udvikler overskuelige kommunikationsveje, der opsamler og formidler den information og viden, som løbende opstår i forbindelse med det tværfaglige samarbejde.

Udgangspunktet kan for eksempel være en årlig vidensopsamling i forhold til, hvilke typer af udfordringer og problemstillinger hos børnene og de unge, som inden for det seneste år har været de hyppigste i relation til det tværfaglige samarbejde. Om der inden for det seneste år er dukket nye, mere gennemgående tendenser op i forhold til børn og unge, og hvad disse nye tendenser i givet fald vil betyde i forhold til nye indsatser. Det kan være, at der har været typer af udfordringer og problemstillinger, som det tværfaglige samarbejde i SSP-regi har været særligt velegnet til at matche, og omvendt kan der være typer af udfordringer og indsatser, som man er lykkedes mindre godt med. Det er vigtigt, at man forholder sig til det. Det kan give både samarbejdspartnerne i praksisfeltet og ledelsen på forvaltningsniveauet vigtige input i forhold til yderligere kvalificering af det tværfaglige samarbejde.

Det kan, som det er tilfældet i nogle kommuner, være en naturlig del af

SSP-konsulentens arbejdsflade at sikre etableringen og implementeringen af sådanne kommunikationsveje i relation til SSP-samarbejdet. Sådan, at man også på den måde er med til at vidensfundere udviklingen og perspektivering af det tværfaglige samarbejde i SSP-regi.

Endelig kan det være værd at overveje, hvordan den viden, som børnene og de unge selv ligger inde med, mest hensigtsmæssigt kan indgå i det fælles billede af, hvad der fungerer rigtigt godt hvornår. Og hvad der fungerer mindre godt hvornår.

SYNLIGGØR DE GODE EKSEMPLER

Det er vigtigt, at den faglige rækkevidde, som det gode tværfaglige samarbejde giver mulighed for, løbende bliver tydeliggjort. Fx ved, at man ganske enkelt formidler de gode eksempler på, hvad samarbejdet har resulteret i. Sådan at også de ledere og fagpersoner, der ikke har deltaget i det konkrete samarbejde, får inspiration til at bruge tværfagligheden som en naturlig faglig løftestang, når det er nødvendigt. Det kan fx ske i form af oplæg på pædagogiske rådsmøder, på ledermøder for daginstitutionsledere og skoleledere. Eller det kan lægges ind i forbindelse med fælles temadage for de involverede i SSP-samarbejdet.

PERSPEKTIV

Tværfagligt samarbejde er vigtigt af to grunde. For det første er det nogle gange forudsætningen for at kunne få et tilstrækkeligt dækkende billede af børnene og de unge, og de livssituationer, de befinder sig i. For det andet skaber det basis for, at de involverede fagpersoner og ledere kan integrere deres viden og beslutningskompetencer i en fælles forpligtende og sammenhængende handleplan, som sikrer, at der er en klart defineret ansvarsfordeling i forhold til den opgave, de skal løse.

Udgangspunktet for at etablere SSP-samarbejdet i sin tid var at betragte tværfagligheden ikke bare som en mulighed, men som en indlysende nødvendighed. Måske netop derfor byder SSP-samarbejdet i de danske kommuner også på mange fine eksempler på, hvordan tværfagligheden kan tænkes ind i

forhold til både det generelle, det specifikke og det individorienterede niveau.

Det tværfaglige samarbejde i tilknytning til SSP har løbende udviklet sig i takt med en stadig breder funderet opgaveportefølje, ligesom relativt nye og mere formaliserede samarbejdsfora med tilknytning til SSP-samarbejdet er kommet til. Det giver nye muligheder og indfaldsvinkler, men rummer også udfordringer. En af de fremadrettede organisatoriske udfordringer er, hvor langt SSP som samarbejdsmodel kan strækkes for at rumme bredden af opgaver, der bliver lagt i porteføljen.

Udfordringen for SSP er måske først og fremmest, at samarbejdsmodellen utvivlsomt var svaret på de spørgsmål, man stillede for 35 år siden. I et fremadrettet perspektiv

vil der være nye spørgsmål, som skal besvares. Derfor kan det være vigtigt ikke at betragte SSP-modellen som den til alle tider mest optimale model for det kriminalpræventive samarbejde i de danske kommuner, men derimod helt afgjort som det naturlige udgangspunkt for de kommende års dialog om, hvordan den enkelte kommune bedst muligt udvikler og supplerer SSP til at møde fremtidens kriminalpræventive samarbejde.

Målet med det tværfaglige samarbejde i SSP-regi er ikke, at der skal være tværfagligt samarbejde for enhver pris. Målet er derimod, at det tværfaglige samarbejde løbende skal udvikles, så det til enhver tid matcher de udfordringer, som børnene og de unge har brug for hjælp til at kunne overskue og gøre noget ved.

Kapitel 5

To spor i arbejdet med unge over 18 år

De unge over 18 år

Allerede da SSP for de unge over 18 år i slutningen af 1990'erne blev introduceret som supplement til det eksisterende SSP-samarbejde, var der forskellige indfaldsvinkler og holdninger til nødvendigheden af et SSP+, som det blev kaldt. Og til, hvad det i givet fald skulle beskæftige sig med.

Fortalerne for SSP+ pegede dengang blandt andet på behovet for en mere koordineret forebyggende indsats i forhold til ungdoms- og erhvervsuddannelserne samt en forstærket forebyggende indsats over for kriminelle grupperinger, herunder et mere udbygget samarbejde med Kriminalforsorgen. Desuden blev der peget på, at der var behov for et mere kvalificeret efterværn, samt mere smidige overgange imellem de forskellige kommunale forvaltninger og aktører som sådan. Der var også nogle, der var mere skeptiske og gav udtryk for, at SSP+ lignede en form for kompenenserende struktur, som først og fremmest hang sammen med nogle huller opstået i takt med specialiseringen af den aktuelle kommunale forvaltningsstruktur. Som følge heraf burde man snarere fokusere på kommunernes set up i forhold til de væsentligste konkrete udfordringer med de 6 - 25-årige.

De forskellige indfaldsvinkler og holdninger til SSP+ afspejler sig også i den måde, som kommunerne i dag har struktureret SSP-samarbejdet i forhold til de 18 - 25-årige på. Nogle kommuner har oprettet et samarbejde de kalder for SSP+, men strukturen og opgavefladen varierer betydeligt fra kommune til kommune. Andre kommuner har valgt at integrere indsætterne i relation til de 18 - 25-årige i en mere sammenhængende model for hele SSP-samarbejdet. Atter andre kommuner har valgt helt at se bort fra SSP+, i hvert fald som et selvstændigt og aktuelt tema, bl.a. med den begrundelse, at det i dag er jobcentre, der er den naturlige hovedaktør i forhold til de 18 - 25-årige.

Der kan være flere grunde til, at SSP+ ikke udgør det mest strømledende i SSP-samarbejdet. Fx understøtter lovgivningen i forhold til de 0 - 17-årige i højere grad et sammenhængende forebyggelsesperspektiv, end det er tilfældet med de over 18-årige. Forældre til børn og unge op til og med 17 år kan umiddelbart inddrages og ansvarliggøres i de sammenhænge, hvor der er brug for det. Der er i langt højere grad tradition for et veludviklet og struktureret netværk til grundskolen end til ungdomsud-

dannelserne. Samarbejds mønstret i forhold til børn og unge op til og med 17 år er i det hele taget mere konsolideret og derfor også mere velbeskrevet.

MÅLGRUPPER OG TYPER AF INDSÆTTER

I arbejdet med de unge over 18 år, tegner der sig i kommunerne et billede af to hovedspor.

Det første spor

Dette spor handler om de unge, som er, eller har været involveret i gentagen alvorlig kriminalitet, samt de unge, der er, eller har været involveret i personfarlig kriminalitet. Det gælder bl.a. de grupperelaterede indsætter, herunder fx Exit-programmer for de unge, der selv ønsker at komme ud af et bandemiljø.

I relation til denne gruppe af unge er det tværfaglige samarbejde mellem SSP, herunder lokalpolitiet, og blandt andre Jobcentret, Kriminalforsorgen og boligforeningerne vigtigt, fx i forhold til de unge, der skal udsluses fra fængsel. Det handler om at knytte den unge til en uddannelse eller et jobtilbud, introducere den unge til nye, ikke-kriminelle netværk, og i det hele taget samarbejde med den unge om at få etableret et fodfæste, i for-

hold til uddannelsessystemet eller arbejdsmarkedet.

Henvendelsen til SSP+ kan enten komme fra den unge selv, fra kommunale fagpersoner, der kender den unge, fx de opsøgende SSP-medarbejdere på gadeplan, eller fra eksterne samarbejdspartnere.

Det andet spor

Dette spor handler om at etablere et kriminalitetsforebyggende netværk i relation til ungdomsuddannelserne. Udgangspunktet er at tage hånd om fx misbrugsproblematikker og drop out-problematikker. I den sammenhæng kan det være væsentligt at give de voksne, der i det daglige er tæt på de unge, en introduktion til de vigtigste op-

mærksomhedsfelter, fx i form af kurser eller temadage. En vigtig ting er også at inddrage ungdomsuddannelserne i et mere formaliseret netværk. Det kan være et godt udgangspunkt for en øget fælles opmærksomhed på målgruppen og kan være basis for at iværksætte fx tidligere og mere koordinerede oplysningsindsatser på de enkelte uddannelsesinstitutioner.

Udfordringen kan være at gøre grundlaget for samarbejdet i de mere bredt anlagte netværk tilstrækkeligt attraktivt eller vedkommende for samtlige involverede, så der kommer noget konkret anvendeligt ud af at deltage. Det betyder fx, at mødernes indhold skal være præget af aktuelle temaer og udfor-

dringer, hvor det bliver en del af formålet med mødet at klæde deltagerne på til at kunne gå hjem og involvere egne medarbejdere i overvejelser om, hvordan man fx på den enkelte uddannelsesinstitution kan handle i forhold til en konkret udfordring. Eller hvordan man kan samarbejde med SSP-konsulenten om et målrettet kursustilbud til nogle af eller alle underviserne på en uddannelsesinstitution.

KONTINUITET OG OVERLEVERING AF VIDEN

En særskilt organisatorisk udfordring, som ofte bliver nævnt, når der tales under/over 18 år, handler om at sikre kontinuitet i forhold til den indsats, der er iværksat, før den unge fyldte 18 år, og den ind-

PERSPEKTIV

I virkeligheden skelner mange af de unge, som SSP-samarbejdet handler om, ikke så klart mellem forskellen på at være 16, 17 eller 18 år, som de professionelle systemer gør. I de grupperinger, som de unge færdes i, er der ikke nødvendigvis forskellige "koder" for de unge over, og de unge under 18 år. Det betyder fxl, at de grupperelaterede indsatser med udgangspunkt i et givent lokalområde med stor sandsynlighed vil omfatte både 16, 17 og 18-årige. De unges virkelighed afspejler således ofte et mindre aldersopdelt perspektiv, også når det gælder den konkrete ad-

færd, som er relevant i en SSP-sammenhæng.

Fremtidens indsats i forhold til de unge over 18 år bør prioritere, at der ikke opstår huller i indsatsen, når en ung fx overgår fra en del af systemet til en anden. Der bør være fokus på, at indtænke arbejde, uddannelse og generel trivsel på en måde, så der naturligt etableres de fornødne samarbejdsrelationer, herunder også til uddannelsesinstitutionerne. Det er derfor en vigtig fremadrettet del af SSP-samarbejdet at bidrage til, at der løbende satses på at udvikle forebyggel-

sesstrategier, der modvirker yderligere marginalisering af de udsatte unge.

Både i kreds- og lokalråd bør der være opmærksomhed på, hvordan samarbejdet i SSP-regi omkring de over 18-årige kan organiseres og udvikles.

Det anbefales, at lokalrådet i den enkelte kommune sikrer, at der er udviklet konkrete modeller for, hvordan overgangen fra et led i systemet til et andet mest hensigtsmæssigt kan tilrettelægges.

sats, der på en eller anden måde skal føres videre, når den unge fylder 18 år.

Det skift, der sker rent lovgivningsmæssigt for de unge på 18 år og derover er, at de professionelle omkring dem ikke længere skal følge Serviceloven, men fx Beskæftigelsesloven. Det kan være ensbetydende med en faglig ansvarsdelegering i forhold til en given ind-

sats. I den sammenhæng fremhæves det af praksisfeltet som afgørende, at der er etableret et forpligtende samarbejde på forvaltningsniveauet, der medvirker til at sikre en tilstrækkelig overlevering af viden, og inddragelse af den unge i samarbejdet.

Der er forskellige modeller i kommunerne for, hvordan man arbejder med at sikre kontinuitet med ud-

gangspunkt i den mest relevante viden om den unges realitet. Nogle kommuner har udviklet formaliserede mødestrategier for at kunne håndtere den organisatoriske udfordring. I andre kommuner er SSP-konsulenten gennem sin stillingsbeskrivelse placeret som organisatorisk bindeled i forhold til de to forvaltninger, og er dermed med til at sikre den nødvendige kobling.

Kapitel 6

Hvad er evidens, og hvordan kan man arbejde med evaluering?

Vidensbaseret arbejde

Der skabes hele tiden ny viden inden for det kriminalpræventive felt, viden om nye metoder til at forebygge kriminalitet, viden om udsatte børn og unge, viden om både det sociale og det fysiske miljøes betydning for kriminalitet og tryghed – samtidig med at de fleste igangsatte projekter skal evalueres for at kunne få projektmidler. Derfor bliver viden om, hvad viden er, og hvordan den kan vurderes, mere og mere relevant at forstå og kunne forholde sig til.

Inden for det kriminalpræventive felt bliver man mere og mere opmærksom på betydningen af at arbejde evidensbaseret og med evaluering. Det stiller særlige krav til de parter, der beslutter, iværksætter og arbejder med kriminalpræventive tiltag, interventioner og projekter, til måden at forholde sig til viden på, til forståelsen af viden og vidensproduktion og til, hvad evalueringer er i stand til at vise, samt på hvilket grundlag denne viden er fremkommet.

EVIDENSBASERET VIDEN

I de senere år er der kommet et øget fokus på, at det kriminalpræventive arbejde skal være baseret på evidens og viden om metoder, der har en dokumenterbar effekt.

En tendens, der har udviklet sig sideløbende med det øgede fokus på anvendelsen af økonomiske ressourcer i det offentlige. Der er et stigende ønske om at vide, hvad der virker, målrette ydelserne og gerne gøre det så økonomisk rentabelt som muligt.

Hvad er evidens?

Evidens betyder bevis og er den aktuelle bedste viden, man har om et givent forhold. Når evidens bruges i forbindelse med det sociale og kriminalpræventive arbejde, handler det om en bestemt måde at forholde sig til viden på, der indebærer omhyggelig, eksplicit og kritisk brug af den aktuelle bedste viden.

Forskerne lægger den bedst kvalificerede viden, der findes åbent frem. SFI Campbell udarbejder fx forskningsoversigter (metastudier), hvor de forskellige videnskabelige studier inden for et bestemt område opsummeres og rangordnes efter deres undersøgelsesmetode. Den bedst mulige viden om effekten af en given kriminalpræventiv indsats kan vurderes ud fra denne videns placering i et videnshierarki, som kaldes evidensstigen.

Når evidens bruges i forbindelse med det kriminalpræventive arbej-

Evidensstigen er en hierarkisk inddeling i de forskellige undersøgelsesmetoders måder at måle effekt på placeret efter i hvor høj grad af pålidelig viden der kan skabes, dvs. viden der er mindst mulig påvirkelig af andre faktorer end de undersøgte.

SFI Campbell

de, er det vigtigt, at man forholder sig bevidst, eksplicit og kritisk til den viden, man vælger at tage udgangspunkt i, når man planlægger og realiserer konkrete aktiviteter.

Det giver nogle udfordringer i arbejdet med at forebygge kriminalitet i praksis, da man hele tiden skal være parat til at inddrage nye metoder, der har vist sig at have en lovende effekt, samt droppe gamle metoder, som ikke har vist sig at være så gode endda.

Evidensbaseret viden kan imidlertid ikke stå alene. Der skal også altid indtænkes en proces som tager hensyn til, hvordan denne viden kan implementeres i en konkret kontekst.

EVALUERING

Evaluering er en væsentlig del af det evidensbaserede arbejde. Evaluering kan rette sig mod struktur, indsats, proces og resultat.

Evaluering bruges grundlæggende som et forsøg på at undersøge, hvad der virker i forhold til en given indsats. En evaluering kan fx omfatte en vurdering af effekten, ressourceanvendelsen og/eller implementeringen af en given indsats.

Det at udarbejde en evaluering har som sit basale grundlag, at der iværksættes en systematisk indsamling af informationer, dvs. data ud fra almindeligt anerkendte faglige krav til dataindsamling, analyse, dokumentation og formidling.

Evaluering skal ses som en del af en vidensproces og -produktion, der har som sit hovedformål at tilføje ny viden med henblik på at følge op på projektet, justere og/eller æn-

dre en given indsats. Det er derfor også vigtigt, at evaluering bliver en del af den lærende kultur i en organisation, frem for udelukkende at være en kontrol af, om en given proces eller et konkret projekt virkede efter hensigten.

Evaluering skal altså ikke nødvendigvis ses som det endegyldige svar, men snarere indgå som en naturlig og integreret del af en løbende videns- og udviklingsproduktion.

Evaluering har mange former, kan ske på mange måder, udføres i mange sammenhænge og kan medføre mange forskellige konsekvenser for de involverede parter. Det er derfor afgørende, hvordan evalueringen designes og udføres i praksis, samt hvilke aktører, der udfører evalueringen. Det er vigtigt at være opmærksom på, at evaluering er mere end en erfaringsopsamling. En erfaringsopsamling har til formål at beskrive, hvad der er sket i et

Evaluering er en systematisk indsamling af informationer og data, der giver grundlag for at skabe viden om gennemførelse, organisering og virkninger af konkrete indsatser, der er sat i værk for at påvirke forhold i samfundet. Evalueringer gennemføres med henblik på praktisk anvendelse, hvilket kan ske gennem formidling af resultater undervejs eller efter at evalueringen er gennemført.

Anvendt Kommunal Forskning:
Håndbog om evaluering.

projektforløb. Det kan være i forhold til konkrete aktiviteter, udgifter mv., altså en form for beskrivelse af de faktiske hændelser. En evaluering indeholder altid en systematisk indsamling og vurdering af aktiviteterne og resultaterne i et projekt eller en indsats.

EVALUERINGENS FASER

Evalueringen kan opdeles i forskellige faser ud fra en række grundlæggende spørgsmål og valg, som skal beskrives.

1. Hvad er evalueringens genstand?

Det er selve den indsats eller metode der afprøves fx mentorordning. Det skal fremgå klart, hvad der er evalueringens genstand, så man kan se, hvilke ressourcer og aktiviteter den består af.

2. Hvad er evalueringens kontekst?

Dvs. indsatsens rammebetingelser. Det kan være den institution eller organisation, hvori fx mentorordningen afprøves. Der kan også være tale om institutionelle forhold som lovgivning, faglige handlemønstre, magtfulde interesser, økonomiske forhold mv., som indvirker på indsatsen og dens muligheder

for at virke, og som det er vigtigt, at få dannet sig et overblik over. I tilfælde med mange interesser vil det ofte være relevant at foretage en analyse af disse i en evaluering for at afdekke de forskellige interesser i forhold til bl.a. formål, problemstillinger mm.

3. Hvad er evalueringens formål?

Hvem skal anvende evalueringens resultater, og hvilken viden efterspørger de? Er det fx effekten af metoden og/eller implementering af metoden i praksis?

4. Hvad er evalueringens problemstillinger?

Ud fra besvarelsen af ovennævnte spørgsmål om evalueringens genstand, kontekst og formål udarbejdes en række problemstillinger som evalueringen skal give svar på. Punktet skal gennemarbejdes grundigt, og her skal det gøres tydeligt,

hvad det egentligt er, man ønsker at vide noget om.

5. Hvordan skal der evalueres?

Hvilken evalueringsmodel, der giver bedst svar på evalueringens spørgsmål, er ikke givet. I første omgang er det vigtigt at gøre sig klart, hvad det er, man vil måle. Er det effekten af indsatsen? Eller er det, om den virker eller ikke virker og under hvilke omstændigheder? Er det opfyldelse af mål, er det brugernes og øvrige interessenters tilfredshed eller andet?

6. Hvilke metoder skal bruges til dataindsamling?

Metoder til dataindsamling kan være baseret på kvantitative eller kvalitative data eller en kombination af begge. Hvorvidt det skal være den ene eller den anden metode afhænger af undersøgelsens formål og problemstilling.

PERSPEKTIV

Evidensbaseret arbejde og evaluering er en vigtig del af det kriminalpræventive arbejde, men også en omfattende, kompleks og ofte resourcetung del. Alt imens der undersøges, forskes, og evalueres på bedste vis, arbejdes der med børn og unge for at skabe gode opvækstforhold og forebygge krimi-

nalitet ud fra den bedste viden og erfaring, der er forankret i det lokale kriminalpræventive arbejde. Udfordringerne er mange, bl.a. at skabe en videns- og projektkultur, der lægger vægt på ny viden, både om, hvad der virker, og hvad der ikke virker og med læring som en naturlig del af en arbejds- og organisationskultur.

7. Hvordan skal databearbejdning og analyse/fortolkning foretages?

Det skal vurderes på hvilken måde, man vil analysere og fortolke data. Både ved kvantitative og kvalitative data kan der vælges forskellige programmer. Det er også i denne fase, at en problemstilling og mere grundlæggende spørgsmål konkretiseres, så de er målbare i fx et spørgeskema.

8. Hvordan skal evalueringens resultater formidles?

Hvordan resultaterne af evalueringen skal formidles afhænger af, hvem der skal bruge den.

9. Beslutning om hvem der skal evaluere, tidsplan og budget?

Det skal vurderes, om det skal være en ekstern eller intern konsulent, der skal udarbejde

evalueringen. Drejer det sig om en form for intern læreproces, kan en intern udarbejdet evaluering være relevant. Ved vurdering af effekten af metoder i kriminalpræventive projekter, anbefales det, at det er en ekstern evaluator, da det giver evalueringen en større værdi og troværdighed. Endvidere er det vigtigt at udarbejde en tidsplan samt et realistisk budget for evalueringen. Det kan sjældent gøres gratis.

Det anbefales, at der i arbejdet med evalueringer udarbejdes et undersøgelsesdesign, der giver svar på de 9 spørgsmål. Undersøgelsesdesignet skal drøftes med de relevante interessenter i forhold til evalueringen, så der er en konsensus omkring, hvilken ny viden, der ønskes, samt hvem, der skal anvende denne viden.

Læs mere om **evaluering og evidens**

AKF Håndbog i evaluering.
AKF forlag, 2004

Hanne K. Krogstrup:
Evalueringsmodeller,
København, 2006

Ib Andersen:
Den skinbarlige virkelighed,
Samfundslitteratur, 2008

Tine Egelund:
Evidens i socialt arbejde:
Samfundsøkonomen 2011

SFI Campel ordbog om evidens, evidensstigen og evaluering, www.sfi.dk

Tjekliste

Denne liste kan måske hjælpe jer til at få overblik over de væsentligste punkter, som I bør huske. I de enkelte kapitler kan I få inspiration til, hvordan I kan arbejde med det.

FAGLIG GRUNDLAG

- Har I en fælles ramme at tale forebyggelse ud fra, som giver jer en fælles forståelse for det kriminalitetsforebyggende arbejde?
- Er I opmærksomme på, hvilke forebyggelsesniveauer I tager udgangspunkt i, når I sætter indsatser i gang – er der tale om opbyggende, forebyggende eller kriminalitetsforebyggende indsatser?
- Er der klarhed blandt alle aktørerne i SSP-samarbejdet i forhold til, hvilke forebyggelsesniveauer, der opereres på?
- Overvejer I, hvilken type indsats, der er tale om – individ, specifik, generel?
- Hvilke overvejelser ligger der bag jeres valg af indsats og valg af målgruppe?
- Hvilket vidensgrundlag ligger til grund for jeres indsatser?
- Har I overvejet, om de indsatser, I sætter i gang, er med til at fremme tryghed eller øge utryghed for borgerne?

Læs mere i kapitel 2.

ORGANISERINGEN

- Er de rette aktører repræsenteret på de tre niveauer – det strategiske, det koordinerende og det udførende niveau?
- Er der klarhed over ansvars- og kompetencefordelingen mellem de organisatoriske niveauer – det strategiske, det koordinerende, og det udførende niveau?
- Er der klarhed over beslutningskompetencerne på de tre niveauer?
- Har I klare procedurer for, hvordan I kommunikerer viden og beslutninger mellem de organisatoriske niveauer?
- Har I udpeget ansvarlige nøglepersoner for kommunikationen?
- Understøtter jeres organisering udmøntningen af den sammenhængende børnepolitik i kommunen?
- Er de organisatoriske og proceduremæssige rammer på plads, som understøtter både generelle, specifikke og individorienterede indsatser?
- Tager I løbende stilling til, hvilke aktører og interessenter, I inddrager i de konkrete indsatser?
- Har I klarhed over, hvordan beslutninger truffet i kredsråd, lokalråd eller forskellige SSP-netværk sættes i værk?
- Har I klarhed over, hvordan I håndterer den påvirkning, som beslutninger truffet i kredsråd, lokalråd eller forskellige SSP-netværk har på andre udvalgs/faggruppers arbejde/ledelsesbeslutninger mv.?

Læs mere i kapitel 3.

TVÆRFAGLIGHEDEN

- Har I de fagligheder i spil, der sikrer et tilstrækkeligt bredt vidensgrundlag som afsæt for jeres beslutninger?
- Har I en fælles forståelse af de udfordringer, I står over for, og de opgaver, I skal løse på tværs af faglighederne?
- Understøtter jeres mødefora og samarbejdsflader, at faglighederne kan spille sammen?
- Er der en tilstrækkelig grad af tillid mellem jeres fagligheder til at samarbejdet er smidigt?
- Overvejer I, om alle kriminalitetsforebyggende opgaver skal ligge i SSP-regi med de fagligheder, der er knyttet til dette, eller om nogle af opgaverne bør løses i andre tværfaglige fora?
- Har I klare procedurer og retningslinjer, der sikrer, at I overholder reglerne for informationsudveksling i SSP-samarbejdet?
- Har I arbejdsgange, der sikrer, at den viden om forholdene for børn og unge, som bliver opfanget i praksisfeltet, bliver kommunikeret videre i organisationen?

Læs mere i kapitel 4.

UNGE OVER 18 ÅR

- Sikrer jeres organisation, at I tager hånd om de unge, når de overgår fra Serviceloven til Beskæftigelsesloven eller andre love, der giver mulighed for at hjælpe personer over 18 år?
- Har I de rette aktører repræsenteret i samarbejdet om de unge over 18, fx Ungdomsuddannelserne, jobcentre, boligforeninger, Kriminalforsorgen mv.?
- Har I procedurer, der sikrer klarhed over hvilke aktører, der har ansvaret, og hvordan opgaverne fordeles mellem parterne?
- Har I procedurer eller en kultur for kommunikationen mellem samarbejdspartnere, der sikrer at nødvendig information flyder mellem de parter, som har lovhjemmel til at dele oplysningerne, jf. § 115 i Retsplejeloven.

Læs mere i kapitel 5.

EVIDENS OG EVALUERING

- Har I afklaret på hvilken måde I arbejder vidensbaseret i jeres organisation?
- Bygger jeres kriminalpræventive indsatser på viden om effekten af indsatsen?
- Har I undersøgt, om der findes viden om jeres indsatsområder, fx hos DKR, Socialstyrelsen m.fl.?
- Har I gjort jer overvejelser om, hvordan I evaluerer jeres indsatser?
- Har I udarbejdet et evalueringsdesign, der indeholder faserne i en evaluering?
- Er de relevante interessenter involveret i processen?

Læs mere i kapitel 6.

Lovgrundlaget

RETSPLEJELOVENS § 115

Det kriminalitetsforebyggende samarbejde omkring bestemte børn og unge bygger grundlæggende på et princip om frivillighed. Forældrene og den unge bør derfor som hovedregel inddrages i løsningen af barnets eller den unges problemer, og det bør sikres, at de er indforståede med myndighedernes samarbejde om sagen.

Der kan dog - inden en konkret kriminalitetsforebyggende indsats påbegyndes - være behov for, at myndighederne mere uformelt drøfter barnets eller den unges forhold for i det hele taget at få klarlagt, om der er behov for en tværfaglig kriminalpræventiv indsats.

Retsplejelovens § 115 (tidligere § 115b) blev indført i 1990. Den åbner muligheden for, at man med henblik på en kriminalitetsforebyggende indsats kan videregive oplysninger om rent private forhold, hvis dette er påkrævet. De almindelige regler om videregivelse af oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold i forvaltningsloven og persondataloven er således fraveget med indførelsen af § 115.

I Justitsministeriets vejledning nr. 163 af 17. august 1990 om udveksling af oplysninger i forbindelse med det kriminalpræventive samarbejde mellem blandt andre politiet og kommunerne, er der gjort nærmere rede for reglerne i retsplejelovens § 115. Det der lægges vægt på i vejledningen er, at man også i SSP-samarbejdet bør følge god forvaltningsskik og så vidt muligt opnå samtykke fra forældrene, inden man udveksler oplysninger i en konkret sag. Retsplejelovens § 115 tænkes derfor anvendt i tilfælde, hvor der, inden man indleder en konkret forebyggende indsats, er behov for, at myndighederne mere uformelt drøfter barnets eller den unges forhold for at få klarlagt, om der i det hele taget er behov for en tværfaglig kriminalpræventiv indsats.

I forarbejderne til loven er der lagt vægt på, at de oplysninger som myndighederne udveksler i forbindelse med samarbejdet, ikke nødvendigvis skal noteres eller på anden måde indgå i en mere formel sagsbehandling. Det er endvidere understreget, at oplysningerne i forbindelse med det kriminalpræ-

ventive arbejde ikke må videregives med henblik på efterforskning i en straffesag. På samme måde er det understreget, at myndighederne, ikke er forpligtet til at udveksle oplysninger.

Bestemmelserne i retsplejelovens § 115 kan også anvendes i forbindelse med det SSP-samarbejde, der omfatter de unge over 18 år. De involverede myndigheder i det såkaldte SSP+ samarbejde kan altså også udveksle oplysninger om den enkelte unges forhold, i det omfang dette må anses for nødvendigt af hensyn til det kriminalitetsforebyggende samarbejde.

SERVICELOVENS VIDERREGIVELSESBESTEMMELSER

§ 49 A

Skole, skolefritidsordning, det kommunale sundhedsvæsen, dagtilbud, fritidshjem og myndigheder, der løser opgaver inden for området for udsatte børn og unge, kan indbyrdes udveksle oplysninger om rent private forhold vedrørende et barns eller en ungs personlige og familiemæssige omstændigheder, hvis udvekslingen må anses for nødvendig som led i det tidlige eller forebyggende samarbejde om udsatte børn og unge.

Stk. 2. Udveksling af oplysninger efter stk.1. til brug for en eventuel sag, jf. kapitel 11 og 12, om et konkret barn eller en ung kan ske én gang ved et møde. I særlige tilfælde kan der ske en udveksling af oplysninger mellem de myndigheder og institutioner, der er nævnt i stk.1 ved et opfølgende møde.

Stk.3. Selvejende eller private institutioner eller friskoler, som løser opgaver for de myndigheder og institutioner, der er nævnt i stk.1, kan indbyrdes og med de myndigheder og institutioner, der er nævnt i stk.1, udveksle oplysninger i samme omfang som nævnt i stk.1.

Stk. 4. De myndigheder og institutioner, der efter stk.1-3 kan videregive oplysninger, er ikke forpligtede hertil.

§ 153

Personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, skal underrette kommunen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage,

1. at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte efter kapitel 11,
2. at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte efter kapitel 11 på grund af de vordende forældres forhold, eller
3. at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for vold eller andre overgreb.

Stk.2. Socialministeren kan fastsætte regler om underretningspligt for andre grupper af personer, der under udøvelsen af deres erhverv får kendskab til forhold eller grund til at antage, at der foreligger forhold, som bevirker, at der kan være anledning til foranstaltninger efter denne lov. Socialministeren kan endvidere fastsætte regler om, at andre grupper af personer har underretningspligt efter stk.1, nr.2, i forbindelse med aktiviteter uafhængigt af deres erhverv.

Stk.3. Kommunalbestyrelsen skal, medmindre særlige forhold gør sig gældende, efter anmodning videregive oplysninger til den person, der har foretaget underretningen efter stk.1 eller efter regler udstedt i medfør af stk.2, 1. pkt., om, hvorvidt underretningen har givet kommunen anledning til undersøgelser eller foranstaltninger efter denne lov vedrørende det barn eller den unge under 18 år, underretningen vedrører.

SSP - en guide til samarbejdet

SSP-samarbejdet har eksisteret i snart fire årtier, og har udviklet sig til at være den bærende model i kommunerne i forhold til at forebygge kriminalitet blandt børn og unge.

Publikationen beskriver udviklingen af det tværfaglige samarbejde mellem social- og sundhedsforvaltning, skole- og fritidsforvaltning og politi, og kommer med anbefalinger til, hvordan samarbejdet bedst muligt organiseres lokalt. Publikationen kan også bruges som inspiration til at afklare grundlæggende begreber om forebyggelse, vidensbasering og evaluering af de forebyggende indsatser.

Publikationen indeholder desuden en tjekliste med vigtige fokuspunkter i SSP-samarbejdet og en gengivelse af lovgrundlaget for mødet mellem forskellige myndigheder og sektorer.

DET KRIMINAL
PRÆVENTIVE RÅD

Det Kriminalpræventive Råd
Odinsvej 19
2600 Glostrup
Tlf. 43 44 88 88

dkr@dkr.dk
www.dkr.dk